

Ester Premate

POPIS ONESNAŽENOSTI JAM IN ČISTILNA AKCIJA NA OBMOČJU KP PIVŠKA PRESIHAJOČA JEZERA

Po poletni čistilni akciji v hribih (glej Ajin prispevek o dokončanju čistilne akcije jame Ukna na Krstenici) smo izvedli še nekoliko drugačno naravovarstveno aktivnost v sodelovanju z Inštitutom za raziskovanje krasa ZRC SAZU (IZRK) in Krajskim parkom Pivška presihajoča jezera (KPPPJ): popisali smo stanje in onesnaženost jam na območju KPPPJ, pri čemer smo sodelovali člani DZRJL in člani JD Rakek. Po uvodnem sestanku na IZRK, kjer smo se uskladili glede popisnih listov in datumov, nam je pripadel popis stanja 20 jam v dolini, JD Rakek pa na območju Javornikov.

Jame, izbrane za popis, so bile večinoma relativno plitva brezna v bližini Petelinjskega in Palškega jezera ter med Trnjem in Jurščami. Naša naloga je bila, da čim bolj natančno popišemo stanje v jami in odpadke, pri čemer smo v popisnem listu morali opredeliti njihovo količino in tip po posameznih postavkah in hkrati odpadke dobro foto-dokumentirati za lažjo kasnejšo oceno primernosti za čiščenje. V prvi »poskusni« akciji konec septembra je ekipa že ugotovila, da bomo najbrž imeli opravka s precej onesnaženimi in zaradi mrhovine tudi smrdečimi brezni. Sledil je konec tedna v sredini oktobra, ko se nas

je nabralo več in smo se razdelili v več ekip, tako da smo bili na terenu kar se da učinkoviti. Popis jam smo tako opravili v samo treh terenskih dneh, sodelovalo pa nas je 17 članov DZRJL.

Žal rezultati popisa niso ravno spodbudni: le dve jami od nam dodeljenih sta bili čisti, ene v bližini Juršč nismo našli oziroma sklepamo, da je uničena, ker je zasuta, preostalih 17 pa je bilo onesnaženih. Med zadnjimi je bilo deset takšnih, ki so imele manj odpadkov (do dva m³), pet jam pa več kot 15 m³. Najpogosteje smo med popisom naleteli na mrhovino, kar je pričakovano glede na pašnike, bližino vasi in

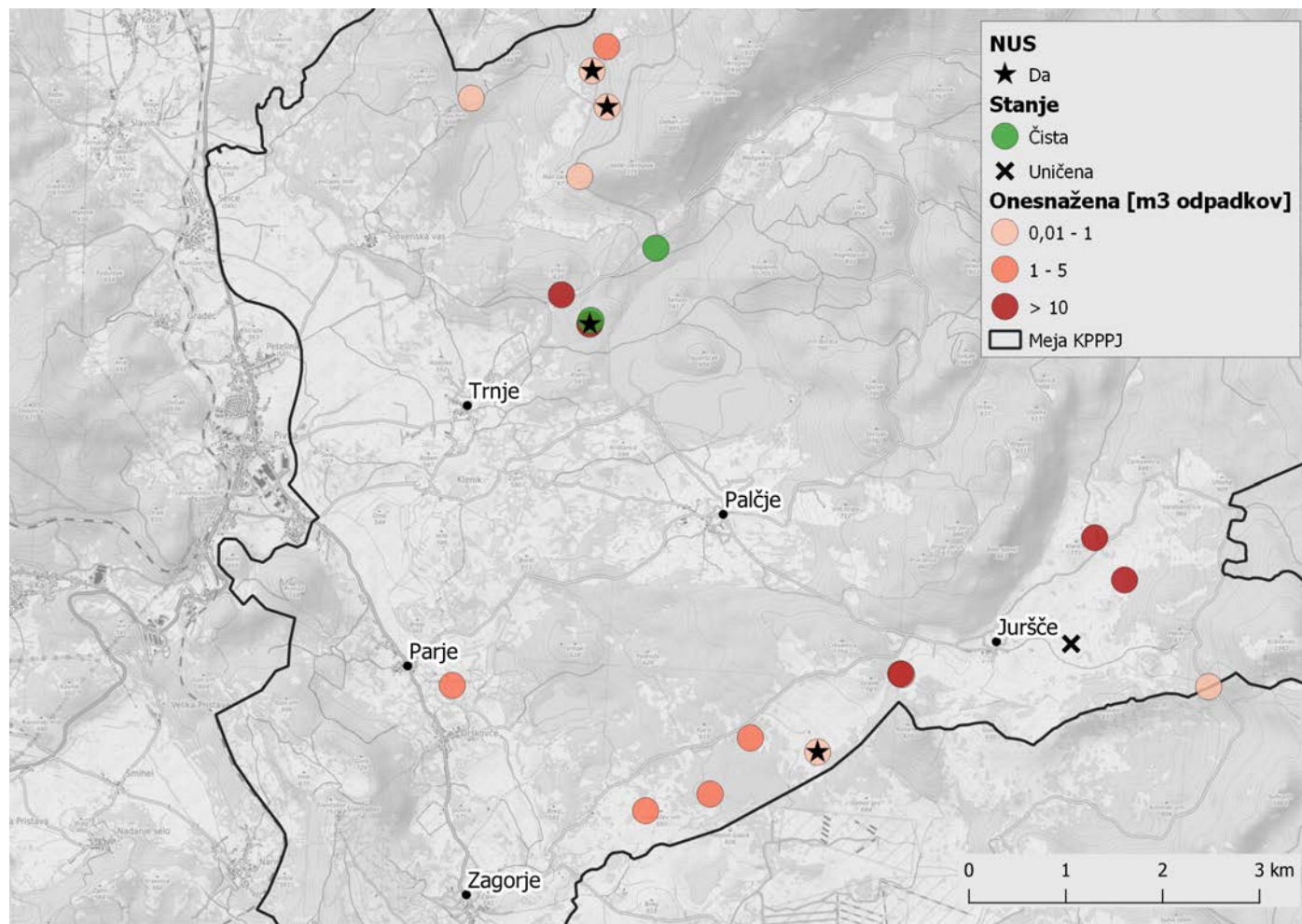
FOTO: ARIANA GODICELJ

cest. Zabeležili smo tudi razne gradbene in drobne odpadke (razno plastiko). V štirih jamah smo našli neeksplozirana ubojna sredstva (NUS), kar smo glede na območje tudi pričakovali in bili ob gibanju po jamah temu primerno previdni. Z iskanjem vhodov v jame nismo imeli večjih težav, smo pa nekaterim jamam kljub temu določili nove koordinate, tako da je bil stranski učinek popisa tudi nekaj dodatnih B zapisnikov.

Izdelan popis jam je bil podlaga za izbor jam za čiščenje, ki smo ga izvedli v decembru. Te smo določili skupaj z IZRK in KPPPJ, pri čemer smo mogli upoštevati

Desno: čiščenje Brezna na Ošljekih.
Spodaj: zemljevid popisanih jam.
Leva stran: Renault v Golobini na Gornjih Ravnjah.

določene omejitve, npr. da se ne lotimo jam z NUS-i in svežo mrhovino zaradi nevarnosti in zdravstvenih tveganj. Tako smo izbrali tri jame z manjšo količino odpadkov: Brezno v Borštu in Brezno na Ošljekih v bližini Zagorja in Drskovško golobino med Parjami in Drskovčami. Ker gre za tri manjše jame, ki so relativno plitva brezna, je čiščenje potekalo v več manjših ekipah naenkrat in precej hitro. Skupno smo pivško podzemlje osvobodili približno 800 kg raznoraznih odpadkov. S tem smo zaključili z naravovarstvenimi aktivnostmi v 2023, ki jih vsekakor ni bilo malo.

Rezultate popisa jam iz oktobra in čiščenja iz decembra smo v začetku leta 2024 predstavili na dogodku za medije v organizaciji KPPPJ, skupaj s predstavniki JD Rakek in IZRK. Povzetki dela so bili objavljeni na spletni strani KPPPJ in v članku Primorskih novic. Za pomoč pri organizaciji čiščenja in gostoljubje se zahvaljujemo kmetu iz Zagorja, gospodu Martinu Šabcu, pa tudi Mitji Prelovški iz IZRK in Evi Šabec Korbar iz KPPPJ za vso ostalo organizacijsko podporo. ■

Spust v Pod Gradcem jamo (kat. št. 2146) med prvo akcijo popisa. Jama je bila z 20 m³ odpadkov ena izmed najbolj onesnaženih jam, ki smo jih pregledali.

Tri na en mah! Skupinska ob zaključku čiščenja in s tem »čistilnih poslov« za leto 2023.

